

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 5863
Tarih : 16.03.2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 16/03/2020
Sayı: -120.10-E.00000635881
II I I I I I I I I I I I I I I I I

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

12 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edilen, tüm dünyada hızla yayılırken bugün itibariyle Türkiye’de de vaka sayısı şimdilik 18 olarak belirtilen Koronavirüs salgınının, binlerce hasta mahpus ve çocuğun bulunduğu ceza infaz kurumlarında yaratacağı sorunların araştırılması ile alınabilecek önlemlerin bir an önce belirlenebilmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması için gereğini ve bilgilerinizi arz ederim.

Mehmet Ruştü Tiryaki
Batman Milletvekili

GEREKÇE

Aralık ayında Çin’in Vuhan kentinde ortaya çıkan ve 170’in üzerinde ülkeye yayılan koronavirüsün tespit edildiği kişi sayısı 16 Mart itibariyle 169 bin 387, virüsün yol açtığı Covid-19 hastalığı yüzünden ölenlerin sayısı ise 6 bin 513’e ulaşmıştır. Türkiye’de ise tespit edilen koronavirüslü hasta sayısının 15 Mart itibariyle 18 olduğu açıklanmıştır.

Adalet Bakanlığının 2020 verilerine göre; 355 hapisanede toplam 282 bin 703 mahpus ile cezaevlerindeki doluluk oranı, Türkiye tarihinde hiç olmadığı kadar yüksek bir noktaya ulaşmıştır. Koğuşlardaki kişi sayısı kapasitenin oldukça üstünde seyrederken olağan hapisane koşullarında bile yetersiz beslenme, ısıtılmayan ve havalandırılmayan koğuşlar, gün ışığından faydalanamama, yeterli hekim ve sağlık personelinin bulunmaması, muayene ve sevk süreçlerindeki uzunluk, hijyen ürünlerinin parayla satılması, temiz ve sıcak suya erişememe, düzenli ve etkin bir sağlık hizmetinden faydalanamama sebebiyle “hastalık üreten” cezaevleri salgın hastalıklar bakımından en riskli alanları oluşturmaktadır.

2016 yılının Mart ayında, Diyarbakır'daki bir firar gerekçe gösterilerek "Güvenlik Önlemlerinin Araştırılması ve Firar Olaylarına Karşı Alınacak Önlemler" başlıklı genel bir yazı ile çekpas saplarının kısaltılması, kova, çöp sepeti, leğen gibi temizlik eşyalarının toplatılması dolayısıyla da hijyen ve bu anlamda sağlık hakkı ile doğrudan ilgili olan bu eşyaların hücre ve koğuşlarda bulundurulmasına güvenlik sebebiyle sınırlama getirilmesi, mahpusları bu salgın karşısında daha da korunmasız bırakmaktadır.

İnsan Hakları Derneği'nin 2019 raporuna göre Türkiye ceza infaz kurumlarında 458'i ağır olmak üzere bin 334 hasta mahpus bulunmaktadır. 50'si 2019 yılında olmak üzere son 17 yılda en az 3 bin 502 hasta mahpus, ağırlaşan durumlarına rağmen tahliye edilmediklerinden cezaevlerinde yaşamlarını yitirmiştir. 65 yaş üstü mahpuslar, hamile mahpuslar ile anneleri ile birlikte cezaevinde kalmak zorunda olan 850 çocukla birlikte toplam 300 bine yakın mahpusun hayatı ciddi risk altındadır.

Covid -19 riskine karşı ivedi bir şekilde hastaneye erişmek gerekirken, cezaevlerinde bu koşulların nasıl sağlanacağına, olası acil bir müdahalenin nasıl yapılacağına ilişkin bir planlama bulunmadığı görülmektedir. Mayıs 2019'da hapishanelerde açlık grevi eylemini sonlandıran mahpusların hastaneye sevki ve tedavilerinin yapılmasının aylarca sürmesi gibi bir hantallığın yaşanması durumunda ölümler ve İtalya'da olduğu gibi cezaevi isyanları kaçınılmaz olacaktır.

Devlet, "yaşatma yükümlülüğü" çerçevesinde; tutuklu bulunan hasta mahpuslar ile 65 yaş üstü mahpuslar ve hamile ya da çocuklarıyla birlikte kalan annelerin duruşma günü veya tutukluluk değerlendirme günü beklenmeksizin derhal tahliye edilmesi, hükümlü olanların infazının durdurularak serbest bırakılması, diğer mahpuslar için ise hem genel sağlık muayenelerinin hem de koronavirüs ile ilgili sağlık taramalarının cezaevlerinde sıklıkla ve uluslararası standartlara uygun bir şekilde gerçekleşmesi, telefon görüş haklarının sıklaştırılması gibi tedbirleri acilen almak zorundadır.

Mahpusların Islahında Temel İlkeler- Mandela Kuralları (Kural 24-27), Tıbbi Etik İlkeler (md. 1), Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Avrupa Cezaevi Kuralları hakkında (2006) 2 No'lu Tavsiye Kararı (md. 40.3) gereği cezaevindeki tutuklu ve hükümlülerin, yasal statülerine bakılmaksızın, aynı kalite ve standartta, ülke genelinde mevcut, kapatılmamış olan kişilere sağlanan tıbbi bakıma eşit erişim hakkına ulaşabilmesi için bir meclis araştırma komisyonu kurulması elzemdir.

1	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	Abey
2	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	Filiz
3	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	Necdet İpekyüz
4	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	A. Acar
5	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	Imam
6	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	Garo
7	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	Mahmut
8	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	Murat
9	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	Ebrü
10	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	SİİRT	Meral
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	Ayşe
12	HABİP EKSİK	İĞDIR	Habip
13	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	Hüseyin
14	AHMET ŞIK	İSTANBUL	A. Şik
15	PERO DUNDAR	MARDİN	P. Dunder
16	TUMA ÇELİK	MARDİN	Tuma
17	RIDVAN TURAN	MERSİN	Ridvan
18	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	Şevin
19	MENSUR IŞIK	MUŞ	Mensur
20	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	Serpil Kemalbay